

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 25. a 26. 9. 2013

**Informácia o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 – 2020 pre Bratislavu
a Bratislavský kraj**

Predkladateľ:

Milan Ftáčnik, v. r.
primátor

Zodpovedný:

Milan Ftáčnik, v. r.
primátor

Spracovateľ:

Eva Ryder, v. r.
kancelária primátora

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Informáciu o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 – 2020 pre Bratislavu a Bratislavský kraj
4. Prílohu 1 – tabuľka projektov pre BA (OP II, IROP)

september 2013

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

berie na vedomie

Informáciu o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 – 2020 pre Bratislavu a Bratislavský kraj.

Dôvodová správa

Tento materiál nadväzuje na materiál predložený do mestského zastupiteľstva v apríli 2013 a obsahuje aktuálne informácie k 31. 8. 2013 o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 - 2020 s dôrazom na Bratislavu a Bratislavský kraj.

Materiál obsahuje popis postupu pri príprave návrhu partnerskej dohody a jednotlivých operačných programov. Obsahuje podrobnejší popis návrhov jednotlivých operačných programov, s osobitným zreteľom na možnosti pre mesto Bratislava a širšie Bratislavský kraj. Obsahuje tiež výňatok z návrhu partnerskej dohody týkajúci sa integrovaného prístupu k územnému rozvoju, osobitne k rozvoju krajských miest na Slovensku.

**Uznesením Mestskej rady hlavného mesta SR Bratislavy č. 954/2013 zo dňa 12. 09. 2013
Mestská rada hlavného mesta SR Bratislavy odporúča Mestskému zastupiteľstvu hlavného
mesta SR Bratislavy prerokovať Informáciu o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 –
2020 pre Bratislavu a Bratislavský kraj.**

Informácia o stave prípravy programovacieho obdobia 2014 – 2020 pre Bratislavu a Bratislavský kraj

Prípravu návrhu Partnerskej dohody medzi SR a Európskou úniou (ďalej len „partnerská dohoda“) koordinuje podpredseda vlády Ľubomír Vážny. Vzhľadom na špecifické postavenie Bratislavy a Bratislavského kraja ako rozvinutejšieho regiónu sa uskutočňujú pravidelné stretnutia primátorov okresných miest Malacky, Pezinok a Senec, primátora hlavného mesta SR Bratislavy a predsedov jednotlivých regionálnych združení ZMOS v kraji, aj za účasti podpredsedu ZMOS Milana Mušku a zástupkyne Bratislavského samosprávneho kraja Barbory Lukáčovej, ktorých cieľom je koordinovať postup samosprávnych zložiek kraja pri príprave programovacieho obdobia 2014-2020 vo vzťahu k Bratislavskému kraju.

Príprave programovacieho obdobia 2014-2020 sa v súvislosti s rokovaním svojich najvyšších orgánov venovali aj obe združenia miestnej územnej samosprávy, ZMOS a tiež Únia miest Slovenska.

24. snem ZMOS sa konal dňa 28.-29.5.2013 v Nitre a schválil okrem iného Strategický (pozičný) dokument ZMOS k príprave programovacieho obdobia 2014-2020. V dokumente zvýraznil potrebu alokovať na samostatný Integrovaný regionálny operačný program (ďalej len „IROP“) minimálne 2 mld. Eur a požiadavku na vládu SR, aby z alokácie pre Slovenskú republiku mohla samospráva vyčerpať minimálne 35-40%, s výnimkou veľkej infraštruktúry.

Súčasne ZMOS v tomto dokumente podporil lepšie možnosti čerpania pre mestá a obce Bratislavského kraja s využitím presunu 3% národnej alokácie EFRR a ESF z menej rozvinutých regiónov a s využitím možnosti odôvodneného použitia do 15% finančných prostriedkov na úrovni prioritnej osi pre potreby Bratislavského kraja v jednotlivých operačných programoch, vrátane doriešenia spolufinancovania z národných zdrojov. Do priorit ZMOS po 24. sneme sa dostala aj priorita, ktorá znie: „V novom programovom období 2014-2020 v nastavení operačných programov zohľadniť praktické potreby a implementačné skúsenosti miestnej samosprávy vrátane potreby znižovania regionálnych rozdielov a umožniť obciam Bratislavského kraja v maximálne možnej miere čerpať prostriedky z fondov EÚ a štátnych fondov“.

Podpora ZMOS pre potreby samosprávy na úrovni Bratislavského kraja nie je vôbec samozrejímavá, pretože napr. v Českej republike Praha ako hlavné mesto a zároveň kraj takúto podporu nezáskala. Veľkú zásluhu na tejto podpore malo najmä vedenie ZMOS a tiež predstavitelia samosprávy v kraji a ich pravidelné pracovné stretnutia, na ktorých koordinovali svoj postup.

Podobne sa k príprave programovacieho obdobia 2014-2020 postavila aj UMS, ktorej XXIII. snem dňa 7.6.2013 v Bratislave v prijatom uznesení požiadal vládu SR, aby pri príprave Partnerskej dohody SR a EÚ na roky 2014-2020:

- navýšila prostriedky na Integrovaný regionálny operačný program aspoň na 2 mld. Eur
- umožnila mestám a obciam v priľahlých mestských regiónoch vyčerpať z IROP a ostatných sektorových operačných programov minimálne 35-40% národnej alokácie okrem základnej infraštruktúry.
- využila nástroje flexibility obsiahnuté v nariadeniach Európskej komisie, na výrazné posilnenie možností čerpania európskych fondov pre hlavné mesto SR Bratislavu, mestá Bratislavského kraja spolu s obcami v ich regiónoch, ako aj Bratislavského samosprávneho kraja v programovacom období 2014-2020.

Takúto podporu pre Bratislavský kraj prisľúbil zabezpečiť aj Bratislavský samosprávny kraj na združení SK8, ale zatiaľ k tomu neprišlo.

Dňa 18.6.2013 sa konalo zasadnutie Rady vlády pre partnerskú dohodu, ktoré viedol predseda vlády SR pán Robert Fico. Rada na ňom schválila návrh partnerskej dohody, ktorá bola koncom júna schválená aj na zasadnutí vlády a zaslaná do Bruselu na pripomienkovanie počas júla. Na návrh primátora Bratislavy bol do návrhu partnerskej dohody zapracovaný zámer vlády využiť nástroje flexibility do výšky 3% a 15% obsiahnuté v návrhu nariadení Európskej komisie, ktorými sa zabezpečí financovanie potrieb Bratislavského kraja.

Rada vlády schválila návrh na výšku finančných prostriedkov alokovaných na jednotlivé operačné programy. Z neho vyplýva, že IROP má navrhovaných 1,2 mld. Eur s tým, že ďalších 0,35 mld. Eur je určených na potreby ochrany kultúrnych pamiatok, ktorá má byť začlenená do IROP. Rada vlády zobrala na vedomie požiadavku predsedu ZMOS na zvýšenie alokácie IROP na 2 mld. Eur v zmysle uznesenia 24. snemu ZMOS.

Rada vlády tiež uložila podpredsedovi vlády Vážnemu uskutočniť rokovanie so zástupcami ZMOS a SK8 k problematike sprostredkujúcich orgánov (SORO) pre program IROP, kde SK8 navrhuje, aby funkciu SORO vykonávali samosprávne kraje, a to aj pre miestnu územnú samosprávu, pričom ZMOS presadzuje, aby miestna samospráva mala ako SORO priamo riadiaci orgán IROP, a to Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

Rada vlády neprijala návrh tzv. územnej dohody, ktorý jej predložil podpredseda vlády Vážny a požiadala ho o ďalšie rokovania so samosprávou a predloženie ďalšej verzie územnej dohody.

Na následných rokovaníach ku pripomienkam k partnerskej dohode informoval podpredseda vlády Vážny o predbežnej diskusii na úrovni vlády SR, že je pripravená pre Bratislavu a Bratislavský kraj pokryť spolufinancovanie do výšky 45% a zostávajúcich 5% by hradil konečný príjemca, ale má limitované zdroje na takéto spolufinancovanie. Pre samosprávu v kraji to znamená, že sa o limitované zdroje, ktoré podľa informácie nedosiahnu ani možné 3% presunu z iných regiónov Slovenska, bude deliť s vedecko-výskumnými inštitúciami, teda s SAV a vysokými školami, pričom táto delba nie je dohodnutá. Preto sa primátor stretol opakovane s rektormi troch rozhodujúcich bratislavských vysokých škôl a predsedom SAV, aby spoločne diskutovali o potrebách financovania vedy, výskumu a inovácií v Bratislave a Bratislavskom kraji. Zhodli sa spoločne na potrebe zvýšenia limitu prostriedkov na vedu, vzhľadom na to, že 60% vedeckovýskumnej základne Slovenska sa koncentruje práve v Bratislave. Toto zvýšenie by nemalo ísť na úkor financovania miestnej a regionálnej samosprávy v Bratislavskom kraji, ktoré by malo byť aspoň v takej výške ako v ostatných krajoch Slovenska.

V priebehu mesiaca júla a čiastočne aj augusta 2013 začali jednotlivé riadiace orgány zasielať na pripomienky návrh jednotlivých operačných programov (ďalej len „OP“). V tomto materiáli sú uvedené v skrátenej podobe na úrovni jednotlivých prioritných osí a vybraných aktivít, pričom sú uvedené všetky tie časti OP, ktoré sú určené na čerpanie samosprávy. Podrobnejšie je uvedený návrh prioritnej osi Bratislavský kraj v operačnom programe IROP, ktorý bude jednou z rozhodujúcich možností čerpania pre mesta a obce kraja. Zatiaľ nie je ujasnené, ako budú môcť samosprávy v kraji čerpať prostriedky z iných operačných programov, ktoré mali byť využívané formou integrovaných teritoriálnych investícií (ITI), ktoré by umožňovali nastaviť integrovanú stratégiu mesta a jeho prirodzeného regiónu, pričom na jej naplnenie by mohli čerpať z viacerých operačných programov.

Do integrovaného mechanizmu čerpania vstupuje časť partnerskej dohody o integrovanom prístupe k územnému rozvoju, ktorá navrhuje, aby sa spracovali tzv. integrované územné stratégie na úrovni krajov, do ktorých vstúpia všetci aktéri, ale detailnejší postup zatiaľ popísaný nebol. Príslušné state sú uvedené v závere tohto materiálu, pričom sa predpokladá, že pri dopracovaní partnerskej dohody príde aj k dopracovaniu tejto časti. Z nej vyplýva okrem iného aj prístup vlády SR k naplneniu tej časti nariadenia Európskej komisie, ktorá hovorí o vyčlenení 5% pre potreby udržateľného mestského rozvoja, o ktorých mestá rozhodnú sami. Vláda smeruje túto procedúru na krajské mestá, ale zatiaľ nespresnila, ako sa bude táto alokácia zapísaná v jednotlivých operačných programoch, či len v IROP, alebo aj v ostatných a ako budú môcť krajské mestá tento nástroj presne využiť.

Po letných mesiacoch sa začne pracovať na vyhodnotení a zapracovaní pripomienok Európskej komisie k návrhu partnerskej dohody, takže sa dá predpokladať, že návrhy jednotlivých operačných programov sa ešte môžu zmeniť. Týka sa to aj IROP, ku ktorému mala komisia zásadné výhrady. Ďalší postup mesta Bratislavy bude pripomienkovanie návrhov jednotlivých operačných programov, snaha o spresnenie možností čerpania z IROP a ostatných operačných programov, vrátane spresnenia prípravy integrovaných územných stratégií, rovnako ako spresnenie možnosti čerpať 5% aj pre mesto Bratislava.

Predpokladáme ďalšie rokovania na úrovni podpredsedu vlády Vážneho, osobitne k návrhu územnej dohody, ako aj prácu zástupcu mesta v Rade vlády pre partnerskú dohodu. V prípade priaznivého vývoja plánuje Slovensko ukončiť prípravu návrhu partnerskej dohody do novembra 2013, aby mohla byť následne podpísaná a aby už v roku 2014 bolo možné čerpať finančné prostriedky z nového programacieho obdobia. V prípade menej priaznivého vývoja sa dá očakávať, že čerpanie sa posunie až na rok 2015, prípadne neskôr.

A. Oblasti čerpania finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre Bratislavu a Bratislavský kraj

K termínu 31. 7. 2013 boli k dispozícii nasledovné operačné programy v pokročilom štádiu rozpracovania:

- Návrh Integrovaného regionálneho operačného programu
- Návrh operačného programu Kvalita životného prostredia
- Návrh operačného programu Integrovaná infraštruktúra
- Návrh operačného programu Efektívna verejná správa
- Návrh operačného programu Výskum a inovácie

Oblasti čerpania finančnej pomoci pre Bratislavu a Bratislavský kraj sú nasledovné:

1. Integrovaný regionálny operačný program

Gestor: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Štruktúra OP:

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Prioritná os č. 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

Prioritná os č. 4: Bratislavský kraj

Prioritná os č. 5: Technická pomoc

Oprávnené územie pre PO1 – PO3: celé Slovensko okrem BSK

Mestá a obce sú v rámci IROP oprávnenými žiadateľmi v týchto aktivitách:

PO 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Spracovanie strategických dokumentov (generely dopravy, plány dopravnej obsluhy); budovanie cyklistickej infraštruktúry, nákup nízkopodlažných alebo low-entry autobusov pre regionálnu dopravu v rámci integrovaných dopravných systémov; modernizácia zastávok, autobusov, obrátisk; technická podpora IDS, prvky upokojuvania dopravy, revitalizácia verejných priestorov s cieľom uprednostnenia verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy;

PO 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám (infraštruktúra soc. služieb a vzdelávania)

- rekonštrukcia a modernizácia objektov pre poskytovanie komunitnej starostlivosti, výstavba nových zariadení sociálnej starostlivosti a náhradnej starostlivosti, materiálno-technické vybavenie zariadení.
- Stavebné úpravy, rekonštrukcie zariadení materských, základných a stredných odborných škôl, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov - zateplenie, obstaranie vnútorného a vonkajšieho vybavenia vrátane IKT a vybavenia odborných učební, dobudovanie športovísk, jedální, kuchýň

PO 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

(regenerácia zanedbaných mestských a vidieckych komunít, ochrana a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva)

- Rekonštrukcia objektov a ich nové využitie, ktoré má charakter verejných služieb, alebo služieb pre občanov: (budovanie obecných nájomných bytov a občianskej infraštruktúry v rámci existujúcich brownfieldov, budovanie administratívnych objektov, v ktorých sa vykonávajú činnosti spojené s výkonom verejnej správy, a verejných služieb (administratíva, zdravotnícke služby, poradenské služby), revitalizácia zanedbaných areálov s prvkami verejnej zelene, dopravné riešenia prístupu k verejným priestranstvám, bezbariérový prístup, malá architektúra, parková zeleň.

- Obnova a revitalizácia najvýznamnejších kultúrnych pamiatok, mestských historických centier, pamiatkových rezervácií, múzeí v prírode a technických pamiatok.

PO 4: Bratislavský kraj

Prioritná os Bratislavský kraj obsahuje nasledovných 10 investičných priorít s týmito oprávnenými aktivitami:

1) Podpora podnikania

▪ *Vybudovanie podnikateľských inkubátorov na Centrách odborného vzdelávania a prípravy*
Budovanie podnikateľských inkubátorov priamo v priestoroch COVP je najlepšia podpora podnikania so strany regionálnej samosprávy. Inkubátor bude disponovať prezentačnými miestnosťami, open space kanceláriou, odborným technologickým a prístrojovým vybavením, vysokorýchlostným optickým pripojením, dielňami (meracími prístrojmi atď.) prezentačnými priestormi.

- Žiadatelia: VÚC
- Cieľové skupiny: Centrá odborného vzdelávania a prípravy

2, 4) Energetická efektívnosť a využitie energie z obnoviteľných zdrojov

- *Zvýšenie energetickej efektívnosti budov COVP a zdravých škôl a zvýšenie podielu OZE na konečnej spotrebe energie.* (Komplexná obnova existujúcich budov, zvedenie nízko uhlíkových technológií, znižovanie energetickej náročnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov)
 - Žiadatelia: VÚC, obce
 - Cieľové skupiny: COVP, ZŠ
- *Zvýšenie energetickej efektívnosti budov malokapacitných zariadení celoročnej pobytovej formy sociálnych služieb a zvýšenie podielu OZE na konečnej spotrebe energie*
 - Žiadatelia: VÚC
 - Cieľové skupiny: Prijímatelia sociálnych služieb
- *Zvýšenie energetickej efektívnosti budov zariadení poskytujúcich ambulantnú formu sociálnych služieb a zvýšenie podielu OZE na konečnej spotrebe energie*
 - Žiadatelia: obce
 - Cieľové skupiny: Prijímatelia sociálnych služieb

3) Investície do vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

V rámci Bratislavského kraja sa plánuje zriadiť sieť šiestich až ôsmich energeticky úsporných Centier odborného vzdelávania a prípravy (COVP) v odvetviach poľnohospodárstvo, IT, strojárstvo, obchod a služby, potravinárstvo, stavebníctvo, chemický a automobilový priemysel. Ďalším špecifickým cieľom sú investície do tzv. „zdravých škôl“ – energeticky úsporné školy primárneho vzdelávania s priestorovými a materiálno-technickými možnosťami pre zdravé stravovanie a pohybové aktivity žiakov.

Aktivity :

- *Zabezpečenie podmienok pre vytvorenie duálneho vzdelávania na COVP a rozvoj kľúčových kompetencií v počiatočnom vzdelávaní na zdravých otvorených školách.*

Investície do učební, materiálneho a prístrojového vybavenia nad rámec normatívu (učebňa odborných predmetov, multimedialná učebňa, laboratórium, jazykové laboratórium, dielne, PC učebne, univerzálne učebne) ako aj sprístupnenie priestorov pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva (debarierizácia a integrácia znevýhodnených skupín obyvateľov)

- Žiadatelia: VÚC, obec, rozpočtové a príspevkové organizácie samosprávy
- Cieľové skupiny: SOŠ, ZŠ, podnikatelia Bratislavského kraja
- *Vybudovanie priestorov pre propagovanie zdravého životného štýlu a rozvoj spoločenského, kultúrneho a občianskeho povedomia na COVP a Zdravých otvorených školách*

Vytvorenie podmienok pre aktivity žiakov a obyvateľov v priestoroch školy (športové areály, knižnice, záujmové krúžky, malé divadlá, centrá podpory rodiny a ďalšie funkcie školy počas celého dňa, komunitné a kultúrne aktivity), modernizácia jedální a školských kuchýň, výstavba multifunkčných športových areálov prístupných verejnosti. Debarierizácia.

- Žiadatelia: VÚC
- Cieľové skupiny: Centrá odborného vzdelávania a prípravy

- *Rekonštrukcia ubytovacích priestorov na COVP*
 - Žiadatelia: VUC
 - Cieľové skupiny: Centrá odborného vzdelávania a prípravy

5) Investície do sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry

V rámci tejto investičnej priority špecificky plánované nasledovné ciele:

a) transformácia veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK na päť malokapacitných zariadení, ktoré budú poskytovať intenzívnu starostlivosť prijímateľom so stupňom odkázanosti V. a VI.

b) deinštitucionalizácia sociálnych služieb, to znamená vytvorenie podmienok pre sociálne služby poskytované v komunite s využitím najmä terénnych a ambulantných sociálnych služieb.

Aktivity:

- *Investície do malokapacitných zariadení soc. služieb pre zabezpečenie obslužných činností (ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva)*
 - Žiadatelia: VUC, obce, príspevkové a rozpočtové organizácie územnej samosprávy
 - Cieľové skupiny: malokapacitné a ambulantné zariadenia soc. služieb
- *Investície do malokapacitných zariadení a ambulantných zariadení soc. služieb pre zabezpečenie odborných činností*

Vytvorenie podmienok pre sociálnu rehabilitáciu, vybavenie pre ošetrovateľskú činnosť a pracovnú terapiu.

- Žiadatelia: VUC, obce, príspevkové a rozpočtové organizácie územnej samosprávy
- Cieľové skupiny: malokapacitné a ambulantné zariadenia soc. služieb
- *Investície do malokapacitných zariadení a ambulantných zariadení soc. služieb pre zabezpečenie ďalších činností*

Prispôbenie priestorov pre záujmovú činnosť (kultúrna, spoločenská, športová, rekreačná), požičiavanie pomôcok, sociálne poradenstvo.

- Žiadatelia: VUC, obce, príspevkové a rozpočtové organizácie územnej samosprávy
- Cieľové skupiny: prijímatelia sociálnych služieb Bratislavského kraja

6) Zlepšenie mestského prostredia, regenerácia opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

- *Adaptácia verejných priestorov mestského prostredia na nové funkčné využitie*

Budovanie centier služieb vo vlastníctve miestnej samosprávy - materiálna a technologická podpora podnikateľov zameraných na regionálnu a miestnu výrobu a spotrebu, adaptácia verejného priestranstva (debarierizácia, zabezpečenie bezpečnosti, napojenie na existujúcu dopravu, cyklopráva), podpora trhovísk, otvorených obchodných priestorov, otvorených galérií, komunitných spoločne zdieľaných záhrad, parkov, ihrísk, oddychových zón a priestorov využívaných občianskym sektorom (malé pódia atď.)

- Žiadatelia: obec
- Cieľové skupiny: obyvatelia Bratislavského kraja

7) Ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

- *Zabezpečenie prístupu občanov ku kultúre*

Vytvorenie pestrej a vyváženej ponuky kultúrnych služieb a programov v rámci priestorov kultúrnych pamiatok regiónu a obce (tradičné umenie, ľudové umenie, tvorba lokálnej komunity, spolkov a záujmových združení). Transformácia zariadení miestnej a regionálnej kultúry na polyfunkčné centrá kultúrnej infraštruktúry.

- Žiadatelia: VUC, obec
- Cieľové skupiny: obyvatelia Bratislavského kraja

8) Regenerácia zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

Špecifickým cieľom je komplexná revitalizácia vybraných obcí, ktoré sú ohrozené úpadkom komunity charakteristickej najmä novým prisťahovaným obyvateľstvom. Revitalizácia bude prebiehať najmä v prvkoch: napojenie na integrovanú dopravu, kultúra, verejné priestranstvá a základná občianska vybavenosť.

Aktivity:

- *Zachovanie vidieckeho rázu obce pri zvýšení kvality života pôvodného a nového obyvateľstva*

Kompletná revitalizácia kľúčovej občianskej vybavenosti v intraviláne obce (revitalizácia a obnova verejnej zelene, budovanie a rekonštrukciu detských ihrísk, multifunkčných ihrísk, spevnených plôch, zastávok, ale aj materiálo-technické zhodnotenie priestorov v ktorých budú prevádzkované materské centrá, jasle, materské školy, kiná, knižnice, komunitné centrá.)

- Žiadatelia: VUC, obec
- Cieľové skupiny: obyvatelia Bratislavského kraja

9) Ekologicky priaznivé a nízko uhlíkové dopravné systémy

- *Rozvoj integrovaného dopravného systému a znižovanie environmentálneho zaťaženia mestských oblastí*

Dobudovanie prestupných bodov integrovanej verejnej dopravy spolu s doplnkovou infraštruktúrou (inteligentný informačný systém, nástupištia, malé vodné prístaviská pre záchytné parkoviská, zastávky verejnej dopravy, elektronické označovače a snímače, predajné automaty atď.)

- Žiadatelia: VUC, obec

- *Integrácia cyklo dopravy do infraštruktúry dopravného systému Bratislavského kraja*

Budovania cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry (mapy, informačné tabule, cyklosmerovníky, nákup a montáž cyklostojanov, nabíjaciach staníc pre e-bike, zápožičný systém bicyklov, informačný a platobný systém, úprava infraštruktúry na ochranu cyklistov a chodcov: napr. opatrenia na oddelenie dopravy, rozširovanie siete cyklistických komunikácií a bezbariérových prístupov a priechodov pre chodcov, realizácia cyklopruhov a cyklokoridorov na existujúcich komunikáciách a i.

10) Posilnenie konkurencieschopnosti MSP

- *Podpora zakladania nových firiem v územiach s prevládajúcou funkciou bývania*

Budovanie centier služieb vo vlastníctve samosprávy, materiálna a technologická podpora podnikateľov zameraných na regionálnu a miestnu výrobu a spotrebu.

- Žiadatelia: obec, podnikatelia
- Cieľové skupiny: podnikatelia, obyvatelia kraja

2. Operačný program Kvalita životného prostredia

Investičná stratégia OP KŽP zahŕňa nasledovné tematické ciele:

- *Podpora prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch (TC 4)*
- *Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika (TC 5)*
- *Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov (TC 6)*

Štruktúra OP:

Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, riadenie a prevenciu súvisiacich rizík

Prioritná os 3: Energeticky efektívnejšie nízkouhlíkové hospodárstvo

Cieľovým územím pre OP KŽP je celé územie SR

Mestá a obce sú oprávnenými žiadateľmi v nasledovných aktivitách:

PO 1: Využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Investície do sektora odpadu a vodného hospodárstva

- Recyklácia a zhodnocovanie nebezpečných a nie nebezpečných odpadov, výstavba a rekonštrukcia zariadení na triedený zber komunálnych odpadov
- Dobudovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO
- Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v chránených územiach (vzťahuje sa na aglomerácie pod 2000 EO, ktoré zasahujú do chránených vodohospodárskych oblastí.)
- Zabezpečenie zásobovania bezpečnou pitnou vodou z verejných vodovodov

Prijímatelia: verejný sektor (obce/mestá alebo nimi zriadené rozpočtové organizácie, združenia miest a obcí).

Ochrana biologickej diverzity a pôdy, Natura 2000, zelené infraštruktúry

- Dobudovanie a starostlivosť o sústavu Natura 2000 + ďalšie chránené územia a druhy
- Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a budovanie zelenej infraštruktúry, eliminácia nepôvodných invázných druhov
- budovanie infraštruktúry s cieľom propagácie a využívania chránených území

Prijímatelia: odborné organizácie MŽP SR a iné subjekty verejného sektora (s podmienkou odbornej garancie organizácie ochrany prírody MŽP SR)

Zlepšenie mestského prostredia, regenerácia opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

- Inštalácia technologických zariadení zlepšenie kvality ovzdušia. (Inštalovanie a modernizácia technológií, náhrada zastaraných spaľovacích zariadení a lokálnych kúrenísk)
- Projekty na znižovanie emisií z dopravy (náhrada verejnej mestskej a prímestskej autobusovej dopravy na naftu autobusmi na plyn, hybridnými autobusmi alebo elektrobusesmi.)
- Skvalitňovanie monitorovania ovzdušia

Prijímatelia: subjekty verejného sektora (prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania, prevádzkovatelia verejnej autobusovej dopravy, obce, mestá)

PO 2: Adaptácia na zmeny klímy, ochrana pred povodňami a riešenie súvisiacich rizík

Ochrana pred povodňami

- Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami mimo vodných tokov – príprava a realizácia vodozádržných prvkov v krajine, protierózne opatrenia
- Prieskum a sanácia havarijných zosuvov
- Rekultivácia uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu

Prijímatelia: subjekty verejného sektora (o.i. obce/mestá, VÚC)

Zvládanie katastrof

- Prispôsobenie systému CO a záchranných zložiek pri katastrofách aktuálnym hrozbám
- Podpora dobrovoľných záchranných zborov a kapacít miest, obcí a miestnych spoločenstiev na pre ochranu pred katastrofami
- Posilnenie informovanosti verejnosti, zapojenie komunít, dobrovoľníkov a občianskej spoločnosti do riešenia krízových situácií a do obnovy a rekonštrukcie po katastrofách
- Mechanizmy ochrany pre zraniteľné skupiny obyvateľov postihnuté katastrofou
- Podpora pripravenosti miest, obcí, vlastníkov (správcov alebo nájomcov) nehnuteľností na obnovu a rekonštrukciu po katastrofách

Prijímatelia: o.i. organizácie podieľajúce sa na výkone aktivít v relevantných oblastiach (aj mestá a obce, miestne spoločenstvá, školy a vzdelávacie inštitúcie...)

PO 3: Energeticky efektívnejšie nízkouhlíkové hospodárstvo

Energetická efektívnosť a využitie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania

- komplexná obnova budov verejnej správy (štátnej správy a územnej samosprávy), budov na bývanie a modernizácia technických zariadení budov:

Prijímatelia: rozpočtové a príspevkové organizácie, neziskové organizácie, združenia vlastníkov bytov a nebytových priestorov, správcovia bytových domov),

Nízkouhlíkové stratégie pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory mestskej mobility

- Aktualizácia a implementácia koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky.
- Vypracovanie plánov udržateľnej energie a znižovania emisií skleníkových plynov.
- Zavádzanie systémov energetického manažérstva vrátane energetických auditov a environmentálneho manažérstva.
- Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni.

Prijímatelia: verejný sektor

3. Operačný program Integrovaná infraštruktúra

OP II sa zameriava na plnenie nasledujúcich dvoch tematických cieľov:

- Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach (TC7),
- Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality (TC2).

Financovanie bude zabezpečené z Kohézneho fondu a Európskeho fondu rozvoja vidieka. Zároveň sa vytvára prepojenie na iné finančné nástroje, predovšetkým nástroj „Spájame Európu“ (CEF).

Cieľové územie: NUTS 1

Prioritné osi:

- Prioritná os 1 - Železničná infraštruktúra,
- Prioritná os 2 - Cestná infraštruktúra (TEN-T),
- Prioritná os 3 - Verejná osobná doprava,
- Prioritná os 4 - Letisková infraštruktúra,
- Prioritná os 5 - Cestná infraštruktúra,
- Prioritná os 6 - Infraštruktúra vodnej dopravy,
- Prioritná os 7 – Informatizácia spoločnosti
- Prioritná os 8 - Technická pomoc.

Zoznam veľkých projektov, ktoré majú byť podporené z OP II je súčasťou *Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2020 (fáza 1). (ďalej SPRDI)*

Ďalším relevantným dokumentom je *Sektorová stratégia rozvoja verejnej osobnej dopravy, ktorá obsahuje zásobník projektov pre OP II a IROP*. Projekty zaradené v stratégii za oblasť Bratislavy sú uvedené v prílohe 1.

PO 1: Železničná infraštruktúra

Najvyššou prioritou je modernizácia tratí v rámci paneurópskych koridorov, zvyšovanie traťových rýchlostí na 160 km/h (kde je to možné), rozvoj železničných tratí mimo siete TEN-T, na ktorých existujú vysoké prepravné záťaže, resp. majú potenciál na budúce zvýšenie, ako aj výstavba terminálov intermodálnej prepravy (Verejný terminál v BA by mal byť vybudovaný do konca roku 2015.)

Medzi prioritné opatrenia identifikované v SPRDI patrí:

Železničný uzol Bratislava: priorita stupeň 1

Trať Bratislava – Štúrovo: priorita stupeň 2

Trať Bratislava – Kúty: priorita stupeň 2

Typy prijímateľov: Verejný sektor (Železnice Slovenskej republiky).

PO 2: Cestná infraštruktúra (TEN-T)

Prioritou je výstavba diaľnic (TEN-T), rýchlostných ciest, diaľničných privádzačov, budovanie inteligentných dopravných systémov, výstavba ekoduktov na existujúcich diaľniciach a rýchlostných cestách a projektová príprava.

Typy prijímateľov: Verejný sektor (Národná diaľničná spoločnosť, a. s. a Slovenská správa ciest).

Medzi prioritné opatrenia identifikované v SPRDI pre BA patrí:

Vybudovanie tzv. vonkajšieho obchvatu Bratislavy (diaľnice D4) spolu s prístupovými komunikáciami - priorita stupeň 3

PO 3: Verejná osobná doprava

K aktivitám bude patriť výstavba a modernizácia infraštruktúry pre IDS, obnova mobilných prostriedkov mestskej hromadnej dopravy (dráhová doprava: nákup električiek a trolejbusov), obnova mobilných prostriedkov zabezpečujúcich železničnú osobnú prímestskú a regionálnu dopravu, rekonštrukcia električkových tratí v BA a KE, výstavba (rozširovanie) trolejbusových liniek, prestupných terminálov osobnej dopravy, výstavba záchytných parkovísk s väzbou na verejnú hromadnú dopravu,

Typy prijímateľov: Verejný sektor (mestá: Bratislava, Košice, Prešov, Žilina; dopravné podniky; Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.; Železnice Slovenskej republiky).

Zásobník projektov je uvedený v Sektorovej stratégii verejnej osobnej dopravy. Viď príloha 1

PO 4: Letisková infraštruktúra

Počíta sa s výstavbou a rekonštrukciou vzletových, pristávacích a rolovacích dráh, obslužných komunikácií, hangárov nákladnej dopravy, zabezpečením bezpečnosti letísk a projektovou prípravou.

Typy prijímateľov: Verejný sektor (Letisko M. R. Štefánika, a. s.; Letisko Košice, a. s.; Letisko Poprad-Tatry, a. s.).

Medzi prioritné opatrenia identifikované v SPRDI pre BA patrí:

Modernizácia na letisku M. R. Štefánika v Bratislave, priorita stupeň 1

(Modernizácia a predĺženie RWY 13/31 na letisku M. R. Štefánika Bratislava začiatok: 2017 – 2020)

PO 5: Cestná infraštruktúra

Prioritou bude rozvoj diaľnic, rýchlostných ciest a ciest 1. triedy, budovanie obchvatov, odstraňovanie kritických miest, budovanie inteligentných dopravných systémov, projektová príprava.

Typy prijímateľov: Verejný sektor (Národná diaľničná spoločnosť, a. s.; Slovenská správa ciest).

PO 6: Infraštruktúra vodnej dopravy

Prioritou bude údržba a rekonštrukcia Dunajskej vodnej cesty a realizácia obchodnej plavby na Vážskej vodnej ceste, rekonštrukcie a opravy plavebných objektov a zariadení pre vodnú dopravu, budovanie infraštruktúry pre športovú a rekreačnú plavbu v SR, projektová príprava

Typy prijímateľov: Verejný sektor (Verejné prístavy, a. s.)

Medzi prioritné opatrenia identifikované v SPRDI pre BA patrí:

Technické opatrenia na odstránenie prekážok a vyriešenie splavnosti na Dunaji – Priorita stupeň 1

Modernizácia a výstavba verejného prístavu Bratislava: Priorita stupeň 2

PO 7: Informatizácia spoločnosti

Samosprávy sa týkajú:

Investičná priorita 2a) Služby občanom a podnikateľom;

Riešené budú aj elektronické služby verejnej správy (štátnej správy a samosprávy), vrátane elektronických služieb zdravotníctva, elektronických služieb školstva, elektronických služieb kultúry, atď.

Investičná priorita: 2b) Efektívna verejná správa

Podporená bude **informatizácia samosprávy**. Zabezpečí sa, aby subjekty samosprávy mohli v maximálnej miere využívať softvérové aplikácie umiestnené v eGovernment cloude a aby pre tieto účely vznikla dostatočná ponuka aplikácií a služieb, či už pre riešenie podporných a administratívnych procesov, manažment kvality, zdieľanie informácií, samotné služby pre občanov a podobne.

4. Operačný program Efektívna verejná správa

Cieľom OP EVS je vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitných a dostupných verejných služieb v každej fáze života (podnikania) prijímateľov. Realizácia OP EVS prispeje k naplneniu národného strategického cieľa, ktorým je moderná, odborná, efektívna, spoľahlivá, nekorupčná a transparentná verejná správa.

Hlavné cieľové skupiny: Orgány štátnej správy a územnej samosprávy, organizácie občianskej spoločnosti.

Typy prijímateľov: Úrad vlády SR, ústredné orgány štátnej správy a nimi priamoriadené organizácie, mestá a obce, VUC, organizácie občianskej spoločnosti.

Zo štruktúry OP nie je celkom jasné, čo budú môcť mestá a obce čerpať.

Cieľové územie: celé územie SR

Gestor OP: Ministerstvo vnútra SR

Štruktúra OP:

PO 1 Posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnosti verejnej správy

PO 2: Posilnenie efektivity verejnej správy a jej spolupráce s miestnym spoločenstvom

5. Operačný program výskum a inovácie

Gestormi pre OP Val sú: Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) a Ministerstvom hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“)

Oprávneným územím je celá SR

Štruktúra OP:

PO 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

PO 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

Podpora MŠVVaŠ SR sa sústreďí na rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry a budovanie výskumných personálnych a technických kapacít akademickej a podnikateľskej sféry (všetky typy podnikov, vrátane veľkých firiem a nadnárodných korporácií s cieľom pritiahnúť na Slovensko nadnárodný výskum).

MH SR bude podporovať komerčné aktivity podnikateľského sektora – vývojové kapacity, prototypové dielne, štvrťprevádzkové linky, ako aj technologický upgrade podnikateľského sektora, pernos know – how, finančné nástroje na podporu podnikania, podnikateľské inkubátory, poradenské a expertné služby

Prioritou je vyriešenie financovania BSK, pretože podpora Val v BSK bude mať zásadný význam pre ekonomický rozvoj SR a tvorbu nových pracovných miest. Z uvedeného dôvodu sa pre financovanie OP Val počíta s využitím oboch flexibilit: použitie 15% financií z konkrétnej prioritnej osi operačného programu mimo oprávnené územie a 3% z celkovej alokácie pre SR presunúť na Bratislavský kraj.

Oprávnení prijímatelia: SAV, VŠ, verejné org. realizujúce výskum, mimovládne org. právnické osoby oprávnené na podnikanie, podniky, klastre

Jedným zo špecifických cieľov OP je i podpora podnikania v bratislavskom regióne, ktorý by sa mal realizovať nasledovnými aktivitami: vybudovanie podnikateľského centra v BA s úlohou rozvíjať potenciál budúcich a začínajúcich podnikateľov, pritiahnúť zahraničné technologické a inovatívne firmy a budovať odborné a špecializované kapacity pre poskytovanie podporných služieb. V centre typu one-stop-shop (priestor pre organizácie a agentúry založené na podporu podnikania) záujemca získa informácie, pomoc, financovanie, sprostredkovanie kontaktov na Slovensku aj v zahraničí.

B. Integrovaný prístup k územnému rozvoju

V predchádzajúcom programovom období sa uplatňoval princíp územnej koncentrácie s cieľom smerovať investície v území podľa tematickej príslušnosti. Projekty boli realizované ako dopytovo orientované. Pri implementácii EŠIF v programovom období 2014 – 20 sa pristupuje k uplatneniu tzv. integrovaného prístupu, v ktorom bude dôležitá účasť partnerov na miestnej a regionálnej úrovni. Z hľadiska územnej koncentrácie bude odstraňovanie disparít medzi západným a východným Slovenskom založené na vytvorení silných ekonomických centier, ktoré budú ťahúňom pre celý región a budú mať schopnosť mobilizovať hospodársky rast a zamestnanosť v periférnych oblastiach. Základnou úlohou územnej koncentrácie je členenie územia podľa jeho charakteru, funkčnosti a rozvojového potenciálu ako predpokladu pre smerovanie investícií EŠIF do riešenia špecifických problémov regiónu, a to nasledovným spôsobom:

- **rastové póly rozvoja** – sídla, v ktorých sú koncentrované ťažiskové ekonomické aktivity a inovačné kapacity (BA + krajské mestá)
- **obslužné póly rozvoja** – sídla s potenciálom na rozvoj malého a stredného podnikania, zabezpečenie bývania a služieb s dobrou dostupnosťou
- **ekopóly rozvoja** – vidiecke sídla s potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu.

Oprávneným územím pre uplatnenie integrovaných územných prístupov bude celé územie SR.

Na základe potreby riešenia špecifických problémov Bratislavského kraja využije SR tzv. flexibility:

- 1) prevod 3% celkových prostriedkov pre menej rozvinuté regióny do Bratislavského kraja
- 2) 15% na projekty mimo oblasti programu najmä na podporu výskumu a inovácií v BA kraji

Opatrenia na zabezpečenie integrovaného prístupu na využívanie EŠIF sa budú uplatňovať na viacerých úrovniach a budú založené na posilnení viacúrovňového plánovania a kooperácie.

- 1) **Miestna úroveň.** V cieľových územiach s najmenej 10 000 obyvateľov sa uplatní tzv. **Komunitne vedený miestny rozvoj (CLLD)**. Budú vytárané vidiecke partnerstvá – územie s obcami do 10 000 obyvateľov a vidiecko mestské partnerstvá – tj. vidiecke územie s mestami do 25 000 obyvateľov. Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV (program MPaRV SR) EFRR (v rámci programov MV SR a MŽP SR a ESF (v rámci programu MV SR)
- 2) Na **regionálnej úrovni** budú aplikované integrované územné stratégie prostredníctvom **Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP)**, ktoré majú povahu **integrovaných územných investícií (ITI)**. Ide o strategický a výsledkovo orientovaný prístup, ktorého cieľom je vypracovanie jednotného plánovacieho mechanizmu na území regiónu, ktorý upúšťa od kompetenčného prístupu a rieši špecifické potreby územia ako celku. IROP je komplementárnym programom ostatných sektorových OP, ktorý bude realizovať svoje aktivity na úrovni NUTS 3, ktorých správu zabezpečí regionálna samospráva (čaká sa na dohodu ZMOS a SK8). Integrované územné stratégie budú multisektorové stratégie, ktoré sa budú realizovať prostredníctvom relevantných prioritných osí EFRR a ESF dotknutých OP.
- 3) **Udržateľný mestský rozvoj.** Integrovaný mestský rozvoj je upravený v zákone č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý VUC a obciam ukladá, v prípade, že sa chcú uchádzať o verejné zdroje, vypracovať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Integrovaný mestský rozvoj bude podporovaný opätovne **prostredníctvom integrovaných územných stratégií**. Podpora EŠIF sa bude sústrediť na Bratislavu a súčasné krajské mestá, u ktorých sa predpokladá dostatočná pripravenosť a schopnosť pre podporu inovačných opatrení. Mechanizmus implementácie udržateľného mestského rozvoja bude ustanovený tak, že pokiaľ krajské mestá nebudú najskôr do polovice roku 2016 pripravené na využívanie zdrojov EÚ, aktivity udržateľného rozvoja budú sprístupnené všetkým mestám nad 25 000 obyvateľov.
- 4) **Makroregionálne stratégie.** SR bude participovať na implementácii **programov cezhraničnej spolupráce** so zameraním na zlepšenie dostupnosti prihraničných regiónov, posilnenie konkurencieschopnosti a sociálnej a kultúrnej súdržnosti, ochranu životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva. V oblasti dopravy pôjde o budovanie cezhraničných úsekov ciest 2. a 3. triedy, budovanie cyklotrás a pod. SR bude zapojená aj do ďalších nadnárodných programov: INTERREG VC, INTERACT, EPSON 21, URBACT III, ETC Dunaj.